SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 23. oktobra 2007*

V združenih zadevah C-11/06 in C-12/06,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ju je vložilo Verwaltungsgericht Aachen (Nemčija), z odločbama z dne 22. novembra 2005, ki sta prispeli na Sodišče 11. januarja 2006, v postopku

Rhiannon Morgan (C-11/06)

proti

Bezirksregierung Köln,

in

Iris Bucher (C-12/06)

proti

Landrat des Kreises Düren,

* Jezik postopka: nemščina.

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, G. Arestis in U. Lõhmus, predsedniki senatov, P. Kūris, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský, J. Klučka in A. Ó Caoimh (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sodni tajnik: B. Fülöp, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 30. januarja 2007,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za R. Morgan P. Kreierhoff, odvetnik,

— za I. Bucher K.-D. Kucznierz, odvetnik,

— za Bezirksregierung Köln E. Frings-Schäfer, zastopnica,

— za Landrat des Kreises Düren G. Beyß, zastopnik,

— za nemško vlado M. Lumma, zastopnik,

— za italijansko vlado I. M. Braguglia, zastopnik, skupaj z W. Ferrante, avvocato dello Stato,

— za nizozemsko vlado H.-G. Sevenster in M. de Mol, zastopnici, ter P. P. J. van Ginneken, zastopnik,

— za avstrijsko vlado C. Pesendorfer in G. Eberhard, zastopnika,

— za finsko vlado E. Bygglin, zastopnica,

— za švedsko vlado A. Falk, zastopnica,

— za vlado Združenega kraljestva C. Gibbs, zastopnica, skupaj z D. Andersonom, QC, in T. Wardom, barrister,

— za Komisijo Evropskih skupnosti M. Condou-Durande in S. Grünheid, zastopnici, ter W. Bogensberger, zastopnik,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 20. marca 2007

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago členov 17 ES in 18 ES.

2 Ta predloga sta bila predstavljena v okviru sporov med R. Morgan in Bezirksregierung Köln (lokalni upravni organ iz Kölna) ter I. Bucher in Landrat des Kreises Düren (direktor upravne službe okrožja Düren) zaradi njune pravice do pomoči pri usposabljanju za dokončanje študija na visokošolski izobraževalni ustanovi zunaj ozemlja Zvezne republike Nemčije.

Nacionalni pravni okvir

3 V členu 5(1) zveznega zakona o individualni pomoči za izobraževanje (Bundesgesetz über individuelle Förderung der Ausbildung – Bundesausbildungsförderungsgesetz, v nadaljevanju: BAföG) je določeno:

„Študenti iz člena 8(1) prejmejo pomoč pri usposabljanju, če imajo stalno prebivališče na ozemlju Nemčije in vsak dan obiskujejo izobraževalno ustanovo

v tujini. Za namen tega zakona je stalno prebivališče kraj, ki je stalno središče stikov zadevne osebe, pri čemer se ne zahteva volja, da se tam stalno nastani; kraj v katerem oseba prebiva samo zaradi izobraževanja, ne šteje za stalno prebivališče."

4 Člen 5(2) BaföG določa:

„Študenti, ki imajo stalno prebivališče na ozemlju Nemčije in študirajo v izobraževalni ustanovi v tujini in imajo zadostno jezikovno znanje, prejmejo pomoč pri usposabljanju, če

[...]

3. študent, ki je najmanj eno leto obiskoval nemško izobraževalno ustanovo, nadaljuje izobraževanje v izobraževalni ustanovi druge države članice Evropske unije.

[...]".

5 Člen 8(1) BAföG določa:

„Pomoč pri usposabljanju prejmejo

1. nemški državljani, ki so to v smislu ustave,

[...]

8. študenti, ki imajo ob upoštevanju pogojev iz člena 3 zakona o prostem gibanju državljanov Unije kot zakonec ali otrok pravico do vstopa in prebivanja v Nemčiji ali se kot otrok ne morejo sklicevati na to pravico, ker so stari 21 let ali več in od očeta in matere ali njunih zakoncev ne prejemajo več preživnine

9. študenti, državljani druge države članice Evropske unije ali druge države članice Evropskega gospodarskega prostora, ki so bili pred začetkom izobraževanja zaposleni na ozemlju Nemčije,

[...]“

Spora o glavni stvari

Zadeva C-11/06

6 R. Morgan, nemška državljanka, rojena leta 1983, je po končani srednji šoli v Nemčiji preživela eno leto v Veliki Britaniji, kjer je bila varuška „au pair".

7 Od 20. septembra 2004 je študirala uporabno genetiko na University of the West of England v Bristolu (Združeno kraljestvo).

8 Avgusta 2004 je pri Bezirksregierung Köln, toženi stranki v postopku v glavni stvari, zaprosila za pomoč pri usposabljanju zaradi študija v Združenem kraljestvu, pri čemer je izrecno navedla, da njen študij genetike v Nemčiji ni bil na voljo.

9 Z odločbo z dne 25. avgusta 2004 je bila njena prošnja zavrnjena, ker R. Morgan ni izpolnjevala pogojev iz člena 5(2) BAföG za pridobitev pomoči pri usposabljanju zaradi študija v izobraževalni ustanovi zunaj Nemčije. Ker v drugi državi članici ni nadaljevala vsaj enoletnega študija, začetega v Nemčiji, ni izpolnila pogoja iz točke 3 navedenega člena, v skladu s katerim mora biti študij zunaj Nemčije nadaljevanje usposabljanja, ki je v Nemčiji trajalo vsaj eno leto (v nadaljevanju: pogoj prve stopnje študija).

10 Ker je 3. februarja 2005 Bezirksregierung Köln zavrnil pritožbo, ki jo je R. Morgan vložila zoper zavrnilno odločbo, je bila pri predložitvenem sodišču vložena tožba.

Zadeva C-12/06

11 I. Bucher, nemška državljanka, je od 1. septembra 2003 študirala delovno terapijo na Hogeschool Zuyd v Heerlenu (Nizozemska), v neposredni bližini meje z Nemčijo.

12 Do 1. julija 2003 je živela pri starših v Bonnu (Nemčija). Nato se je s partnerjem preselila v stanovanje v Dürnu (Nemčija), ki ga je prijavila kot kraj stalnega prebivališča in iz katerega je odhajala na študij v Heerlen.

13 Januarja 2004 je pri Landrat des Kreises Düren, toženi stranki v postopku v glavni stvari, zaprosila za pomoč pri usposabljanju zaradi študija na Nizozemskem.

14 Z odločbo z dne 7. julija 2004 je bila njena prošnja zavrnjena, ker I. Bucher ni izpolnjevala pogojev iz člena 5(1) BAföG. Stalno prebivališče naj bi si uredila na obmejnem območju zgolj zaradi strokovnega usposabljanja.

15 Ker je 16. novembra 2004 Bezirksregierung Köln zavrnil pritožbo, ki jo je I. Bucher vložila zoper zavrnilno odločbo, je bila pri predložitvenem sodišču vložena tožba. Slednje je odločilo, da I. Bucher ne izpolnjuje pogojev iz člena 5(1) in (2), točka 3, BAföG.

Vprašanji za predhodno odločanje

16 Verwaltungsgericht Aachen, pri katerem sta R. Morgan in I. Bucher vložili tožbi, se sprašuje, ali člena 17 ES in 18 ES nasprotujeta alternativno določenim pogojem iz člena 5(2), točka 3, in (1) BaföG za pridobitev pomoči pri usposabljanju zaradi študija v državi članici, ki ni Zvezna republika Nemčija.

17 V teh okoliščinah je Verwaltungsgericht Aachen prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji, od katerih je prvo, ki je skupno obema postopkoma v glavni stvari, edino vprašanje v zadevi C-11/06:

„1. Ali prosto gibanje, ki je državljanom Unije zagotovljeno v členih 17 ES in 18 ES, prepoveduje državi članici, da bi svojemu državljanu v primeru, kot je predloženi, odrekla pomoč pri usposabljanju za pridobitev popolne izobrazbe v drugi državi članici z obrazložitvijo, da to usposabljanje ni nadaljevanje najmanj enoletnega izobraževanja na domači ustanovi?

2. Ali prosto gibanje, ki je državljanom Unije zagotovljeno v členih 17 ES in 18 ES, prepoveduje državi članici, da bi svojemu državljanu, ki kot obmejni dnevni migrant (vozač) opravi izobraževanje v sosednji državi članici, v primeru, kot je predloženi, odrekla pomoč pri usposabljanju z obrazložitvijo, da v nemškem obmejnem kraju biva zgolj za namen usposabljanja in to bivališče ni njegovo stalno prebivališče?“

O vprašanjih za predhodno odločanje

Vprašanje, skupno zadevama C-11/06 in C-12/06

18 Predložitveno sodišče s tem vprašanjem v bistvu sprašuje, ali člena 17 ES in 18 ES nasprotujeta pogoju, kot je pogoj prve stopnje študija. Kot izhaja iz predložitvenega sklepa, je ta pogoj za pridobitev pomoči pri usposabljanju zaradi študija v državi članici, ki ni tista, katere državljani so študentje, ki za te pomoči zaprosijo, sestavljen iz dvojne obveznosti: da so se vsaj eno leto usposabljali v državi članici prebivališča in da nadaljujejo isto usposabljanje v drugi državi članici.

19 R. Morgan in I. Bucher trdita zlasti, da se morata odpovedati pomoči pri usposabljanju v drugi državi članici, določeni v BAföG, ker strokovno usposabljanje na področju uporabne genetike oziroma delovne terapije ni na voljo v Nemčiji.

20 Nemška vlada in toženi stranki v postopkih v glavni stvari navajajo, da pogoj prve stopnje študija ne pomeni omejitve pravice do prostega gibanja in prebivanja iz člena 18 ES in, podredno, da če ta omejitev obstaja, je utemeljena in sorazmerna. S tem se v bistvu strinjajo nizozemska in avstrijska vlada, vlada Združenega kraljestva in Komisija Evropskih skupnosti.

21 Po mnenju italijanske, finske in švedske vlade pogoj prve stopnje študija ovira prosto gibanje državljanov Unije. Italijanska vlada, za razliko od stališča švedske vlade, meni, da ta omejitev ni upravičena v okoliščinah iz postopkov v glavni stvari. Po mnenju finske vlade mora predložitveno sodišče odločiti, ali je lahko ta omejitev utemeljena na podlagi razlogov, ki so objektivni in sorazmerni z zastavljenim zakonitim ciljem.

22 Treba je opozoriti, da imata R. Morgan in I. Bucher kot nemški državljanki v skladu s členom 17(1) ES status državljanov Unije in torej lahko uveljavljata pravice, ki se nanašajo na tak status, in to tudi proti državi članici izvora (glej sodbo z dne 26. oktobra 2006 v zadevi Tas-Hagen in Tas, C-192/05, ZOdl., str. I-10451, točka 19).

23 Med položaji, ki sodijo na področje uporabe prava Skupnosti, so tisti v zvezi z izvajanjem temeljnih svobod, ki so zagotovljene s Pogodbo ES, zlasti svobod v zvezi s prostim gibanjem in prebivanjem na ozemlju držav članic, kot ju podeljuje člen 18 ES (sodba z dne 11. septembra 2007 v zadevi Schwarz in Gootjes-Schwarz, C-76/05, ZOdl., str. I-6849, točka 87, in navedena sodna praksa). V postopkih v glavni stvari so se zadevne pomoči nanašale na študij v drugi državi članici.

24 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da če so države članice v skladu s členom 149(1) ES pristojne za določanje vsebine poučevanja in organizacijo svojih izobraževalnih sistemov, kot so navedle nemška, nizozemska, avstrijska in švedska vlada, vlada Združenega kraljestva in Komisija, je dejstvo, da morajo pri izvajanju te pristojnosti spoštovati pravo Skupnosti (v tem smislu glej sodbe z dne 13. novembra 1990 v zadevi Di Leo, C-308/89, Recueil, str. I-4185, točki 14 in 15; z dne 8. junija 1999 v zadevi Meeusen, C-337/97, Recueil, str. I-3289, točka 25; z dne 7. julija 2005 v zadevi Komisija proti Avstriji, C-147/03, ZOdl., str. I-5969, točke od 31 do 35, ter zgoraj navedena Schwarz in Gootjes-Schwarz, točka 70) in zlasti določbe Pogodbe o prostem gibanju in prebivanju na ozemlju držav članic, kot to [svobodo] podeljuje člen 18(1) ES (v tem smislu glej navedeno sodbo Schwarz in Gootjes-Schwarz, točka 99).

25 Opozoriti je treba tudi, da nacionalna zakonska ureditev, ki je za določene državljane manj ugodna zgolj zaradi tega, ker so uporabili svojo pravico do prostega gibanja in začasnega bivanja v drugi državi članici, pomeni omejitev pravic, ki jih člen 18(1) ES priznava vsakemu državljanu Unije (glej sodbo z dne 18. julija 2006 v zadevi De Cuyper, C-406/04, ZOdl., str. I-6947, točka 39, zgoraj navedeno sodbo Tas Hagen in Tas, točka 31, ter zgoraj navedeno sodbo Schwarz in Gootjes-Schwarz, točka 93).

26 Ugodnosti, ki jih daje Pogodba na področju gibanja državljanov Unije, ne bi polno učinkovale, če bi državljana neke države članice od njihove uporabe lahko odvrnile ovire, ki jih njegovemu začasnemu bivanju v drugi državi članici postavlja pravna ureditev njegove države izvora, ki ga kaznuje zgolj zato, ker jih je uporabil (v tem smislu glej sodbi z dne 11. julija 2002 v zadevi D'Hoop, C-224/98, Recueil, str. I-6191, točka 31, in z dne 29. aprila 2004 v zadevi Pusa, C-224/02, Recueil, str. I-5763, točka 19, ter zgoraj navedeno sodbo Schwarz in Gootjes-Schwarz, točka 89).

27 Ta preudarek je z vidika ciljev, ki jih zasledujeta člen 3(1)(q) ES in člen 149(2), druga alinea, ES, med drugim spodbujanja mobilnosti študentov in učiteljev, zlasti

pomemben na področju izobraževanja (glej zgoraj navedeni sodbi D'Hoop, točka 32, in Komisija proti Avstriji, točka 44).

28 Torej kadar država članica določa sistem pomoči pri usposabljanju, ki daje študentom pravico do teh pomoči, če študirajo v drugi državi članici, mora skrbeti za to, da podrobni pogoji dodeljevanja teh pomoči ne omejujejo neupravičeno zadevne pravice gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic (glej, po analogiji, glede člena 39 ES sodbo z dne 17. marca 2005 v zadevi Kranemann, C-109/04, ZOdl., str. I-2421, točka 27).

29 V obravnavanem primeru je ugotovljeno, da je za tožeči stranki v postopkih v glavni stvari, ki sta začeli visokošolsko izobraževanje v državi članici, ki ni bila Zvezna republika Nemčija, veljal pogoj prve stopnje študija, da bi bili upravičeni do pomoči pri usposabljanju; vendar pa ta pogoj velja le v primeru študija zunaj nemškega ozemlja.

30 Torej dvojna obveznost, navedena v točki 18 te sodbe, ki izhaja iz pogoja prve stopnje študija, zaradi osebnih neugodnosti, dodatnih stroškov in morebitnih zamud, ki jih povzroča, odvrača državljane Unije, da zapustijo Zvezno republiko Nemčijo zaradi študija v drugi državi članici in tako izvršujejo svobodo gibanja in prebivanja v njej, kot jo podeljuje člen 18(1) ES.

31 Obveznost, da študent eno leto obiskuje izobraževalno ustanovo v Nemčiji, preden lahko prejme pomoči zaradi usposabljanja v drugi državi članici, je torej taka, da ga

odvrača, da se napoti v drugo državo članico zaradi študija. To velja toliko bolj, ker se tega leta ne šteje k celotnemu trajanju študija v drugi državi članici.

32 V nasprotju s tem, kar v bistvu navaja nemška vlada, omejevalni učinki, ki jih povzroča pogoj prve stopnje študija, niso preveč negotovi in nepomembni, zlasti za tiste, katerih denarna sredstva so najbolj omejena, da ne bi predstavljali omejitve prostemu gibanju in prebivanju na ozemlju države članice, kot je določeno v členu 18(1) ES.

33 Taka omejitev je z vidika prava Skupnosti lahko utemeljena le, če temelji na objektivnih preudarkih v splošnem interesu, ki niso odvisni od državljanstva zadevnih oseb, in če je sorazmerna s ciljem, ki ga legitimno zasleduje nacionalno pravo (glej zgoraj navedene sodbe De Cuyper, točka 40; Tas-Hagen in Tas, točka 33, ter Schwarz in Gootjes-Schwarz, točka 94). Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je ukrep sorazmeren, če pri uresničenju zasledovanega cilja ne prekorači okvirov, ki so potrebni za njegovo doseganje (navedena sodba De Cuyper, točka 42).

34 V luči zahtev v prejšnji točki navedene sodne prakse je treba preučiti sodišču predložene argumente, s katerimi se skuša upravičiti pogoj prve stopnje študija.

35 Prvič, po mnenju Bezirksregierung Köln naj bi ta pogoj upravičevala skrb za zagotovitev, da se pomoč pri usposabljanju podeli le študentom, ki so lahko pri svojem študiju uspešni. Prav tako je nemška vlada na obravnavi poudarila, da je cilj navedenega pogoja omogočiti študentom, da pokažejo voljo za uspešno in hitro študiranje ter dokončanje študija.

36 Ni dvoma, da je lahko cilj zagotoviti, da študentje čim hitreje zaključijo stopnjo študija, kar prispeva predvsem k finančnem ravnovesju izobraževalnega sistema zadevne države članice, zakonit cilj v okviru organizacije takega sistema. Vendar nič, kar je bilo predloženo sodišču, ne dopušča ugotovitve, da zahteva po pogoju prve stopnje študija v Nemčiji kot taka je ali bi lahko bila sposobna zagotoviti, da zadevni študentje dokončajo svoj študij. Poleg tega se zdi obstoj tega pogoja v postopkih v glavni stvari, če ima v praksi lahko za posledico podaljšanje skupnega trajanja študija, za katerega so bile pomoči v postopku v glavni stvari podeljene, neskladen z navedenim ciljem in zato neprimeren za njegovo izpolnitev. Tako pogoj se torej ne more šteti za sorazmernega z zastavljenim ciljem.

37 Drugič, nemška vlada je na obravnavi prav tako navedla, da je cilj pogoja prve stopnje študija omogočiti študentom, da preverijo, ali je njihov študij „dobra izbira".

38 Vendar glede na to, da ta pogoj zahteva, da je študij v drugi državi članici nadaljevanje vsaj enoletnega študija, opravljenega v Nemčiji, se zdi, da ni skladen z navedenim ciljem. V bistvu ta zahteva po nadaljevanju ne le odvrača oziroma celo ovira študente, da se v državi članici, ki ni Nemčija, usposabljajo na področju, ki ni enako področju, na katerem so se v Nemčiji usposabljali vsaj eno leto, temveč jih tudi odvrača od prenehanja prvotno izbranega usposabljanja, ko menijo, da jim izbira ne odgovarja več in se želijo usposabljati v državi članici, ki ni Nemčija.

39 Poleg tega, kot je navedlo predložitveno sodišče, pogoj nadaljevanja v primerih, ko usposabljanje v Nemčiji ni mogoče, zavezuje zadevne študente – med katerimi, kot izhaja iz točke 19 te sodbe, se po njunih navedbah, nahajata tudi tožeči stranki v postopku v glavni stvari –, da izberejo med tem, da se popolnoma odpovejo

usposabljanju, ki so ga želeli opraviti v drugi državi članici, ali da povsem izgubijo upravičenje do pomoči pri usposabljanju. Tega pogoja torej ne bi bilo mogoče šteti za sorazmernega glede na cilj olajševanja razumne izbire usposabljanja, ki je zadevnim študentom na voljo.

40 Tretjič, nemška vlada je na obravnavi med drugim navedla, da je namen nemškega sistema pomoči pri usposabljanju kot celote, da vzpodbuja študij v drugih državah članicah in ne Nemčiji. V bistvu so zadevni študentje, če so izpolnili pogoj prve stopnje študija, lahko upravičeni do pomoči pri usposabljanju dodatno leto, če se v Nemčijo vrnejo zato, da bi dokončali študij na nemški izobraževalni ustanovi, in lahko prav tako uveljavljajo povračilo nekaterih potnih stroškov ter, če je to potrebno in v okviru v naprej določenih omejitev, stroškov vpisnin in zdravstvenega zavarovanja.

41 V zvezi s tem zadostuje ugotovitev, da te značilnosti, čeprav so koristne za študente, ki izpolnijo pogoj prve stopnje študija, same po sebi ne morejo upravičiti omejitve pravice do svobodnega gibanja in prebivanja iz člena 18 ES, ki jo ta pogoj predstavlja, zlasti kar zadeva študente, ki so v drugi državi članici zaradi končanja celotnega visokošolskega študija, ki torej ne dokončajo študija v izobraževalni ustanovi v Nemčiji.

42 Četrtič, Bezirksregierung Köln ter nizozemska in avstrijska vlada v bistvu trdijo, da je lahko ovira, kot je ta, ki je posledica uvedbe pogoja prve stopnje študija, upravičena z interesom izognitvi, da pomoči pri usposabljanju, podeljene zaradi študija, ki se v celoti opravlja v državi članici, ki ni država izvora, ne postanejo nerazumno breme, ki bi lahko privedel do splošnega znižanja skupne višine prispevkov, ki so v državi

članici izvora dodeljeni zaradi študija. Švedska vlada in Komisija pa trdita, da lahko država na področju dodeljevanja pomoči pri usposabljanju legitimno ustvarja povezavo med zadevnimi študenti ter svojo družbo na splošno in svojim sistemom izobraževanja.

43 Sodišče je res odločilo, da je za državo članico lahko legitimno, da zato, da dodelitev pomoči za kritje stroškov za vzdrževanje študentov, ki prihajajo iz drugih držav članic, ne postane pretirana obremenitev, ki bi lahko vplivala na celotno raven pomoči, ki jih ta država članica lahko dodeli, take pomoči dodeli le tistim študentom, ki so izkazali določeno stopnjo vključitve v družbo te države (sodba z dne 15. marca 2005 v zadevi Bidar, C-209/03, ZOdl., str. I-2119, točki 56 in 57).

44 V bistvu, če obstaja nevarnost pretirane obremenitve, lahko podobne ugotovitve veljajo za dodelitev pomoči pri usposabljanju s strani države članice študentom, ki želijo študirati v drugih državah članicah.

45 Kot je v bistvu poudarilo predložitveno sodišče, mora v vsakem primeru v postopkih v glavni stvari stopnja vključitve v družbo, ki jo lahko legitimno zahteva država članica, veljati za obstoječo, ker sta tožeči stranki v postopkih v glavni stvari odrasli v Zvezni republiki Nemčiji in v njej končali šolanje.

46 V teh okoliščinah se zdi, da je pogoj prve stopnje študija, ki zahteva, da je bilo vsaj eno leto visokošolskega študija prej opravljeno v državi članici izvora, v tem pogledu preveč splošen in izključujoč. Nepravilno daje prednost elementu, ki ne pomeni nujno reprezentativne stopnje vključitve v družbo te države članice v trenutku

vložitve prošnje za pomoč. Tako prekoračuje okvire, ki so potrebni za doseganje zasledovanega cilja in torej ne more veljati za sorazmernega (glej, po analogiji, zgoraj navedeno sodbo D'Hoop, točka 39).

47 Petič, avstrijska, švedska vlada, vlada Združenega kraljestva in Komisija se sklicujejo na neobstoj usklajevalnih določb med državami članicami na področju pomoči pri usposabljanju. V primeru neobstoja takih določb naj bi obstajala nevarnost kopičenja pravic, če bi bil odpravljen pogoj, kot je ta o prvi stopnji študija.

48 V zvezi s tem se je vlada Združenega kraljestva v pisnih stališčih in stališčih, predstavljenih na obravnavi, sklicevala na okoliščino, glede na katero se zdi, da je R. Morgan od organov Združenega kraljestva zaradi študija na University of the West of England prejela finančno pomoč v obliki dodatka za stroške šolnine, vzdrževanja ter posojila.

49 V zvezi s tem je nemška vlada na obravnavi v odgovor na vprašanja Sodišča navedla, da člen 21(3) BAföG vsebuje določbo, da se pri izračunu ustreznih dohodkov za namene uporabe tega zakona upoštevajo pomoči pri usposabljanju ali drugi dodatki enake vrste, ki so lahko bili prejeti iz virov, ki niso določeni v navedenem zakonu.

50 Nasprotno, nikakor ni namen pogoja prve stopnje študija, da prepreči ali upošteva morebitne istovrstne pomoči, prejete v drugi državi članici. Torej naj ne bi bilo zatrjevano, da je ta pogoj sam po sebi primeren ali nujen za zagotovitev neobstoja kopičenja teh pomoči.

51 Glede na vse predhodne ugotovitve je treba na vprašanje, skupno postopkoma v glavni stvari, odgovoriti, da v okoliščinah, kot so v postopkih v glavni stvari, člena 17 ES in 18 ES nasprotujeta pogoju, v skladu s katerim mora biti študij, za namen pridobitve pomoči pri usposabljanju zaradi študija v državi članici, ki ni tista, katere državljani so študentje, ki za te pomoči zaprosijo, nadaljevanje usposabljanja, ki je v državi članici izvora teh študentov trajalo vsaj eno leto.

Drugo vprašanje v zadevi C-12/06

52 Po mnenju predložitvenega sodišča naj bi bilo pritožbi I. Bucher ugodeno v primeru pritrdilnega odgovora na vprašanje, skupno postopkoma v glavni stvari.

53 V teh okoliščinah, ker je bil odgovor na navedeno vprašanje pritrdilen, ni treba odgovoriti na drugo vprašanje, zastavljeno v zadevi C-12/06.

Stroški

54 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

V okoliščinah, kot so v postopkih v glavni stvari, člena 17 ES in 18 ES nasprotujeta pogoju, v skladu s katerim mora biti študij, za namen pridobitve pomoči pri usposabljanju zaradi študija v državi članici, ki ni tista, katere državljani so študentje, ki za te pomoči zaprosijo, nadaljevanje usposabljanja, ki je v državi članici izvora teh študentov trajalo vsaj eno leto.

Podpisi